

УДК 332.02

Вахновська Н. А., к. е. н., доцент

Луцький національний технічний університет

ДО ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ

У публікації підлягають розгляду питання щодо особливостей управління прибутком підприємств лісогосподарського комплексу регіону. Визначено детермінанти впливу на величину прибутку та перспективи розвитку таких підприємств в контексті підвищення ефективності прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: прибуток, управління прибутком, підприємства лісогосподарського комплексу.

Vakhnovska N.

TO PROBLEM MANAGEMENT PROFIT ENTERPRISES OF AGRICULTURAL LOGISTICS COMPLEX OF THE REGION

In the theory of economics in different periods, perhaps, the greatest attention was paid to the question of profit. Profit and loss is the ultimate financial result of the enterprise, while the latter is a confirmation of ineffective management policy.

Profit characterizes the economic effect obtained as a result of the enterprise. However, the magnitude of profit, its dynamics is influenced by factors, how it depends and do not depend on the efforts of the enterprise. These factors do not affect profit directly, but because of the volume of sales and cost, so for the final financial result, it is necessary to compare the value of the volume of the product sold and the cost of the costs and resources used in its production. Profit performs a stimulating function. Its meaning is that it is both a financial result and a major element of the company's financial resources.

The dominant factor in the economic growth of forestry enterprises is their lucrative activity, and it is these signs that the national economy of Ukraine begins to form in recent years. At the same time, negative tendencies of profitability, especially in the forestry, where the growth of the profit received is lower than in the industry, is exacerbated; however, today there is an increase in sales volumes. Therefore, the economic necessity is orientation of the management system of profitability of the forest enterprise on the parameters of life and competitiveness, which will allow to take advantage of changes in the environment and avoid losses of economic potential.

There is a need to work out innovative approaches to the estimation of profitability taking into account the strategies of enterprise development, type of management and positioning systems in the market; the development and implementation of an effective mechanism for managing profitability of the enterprise focused not only on the growth of current profits, but on the formation and use of profitability potential, which is crucial for creating the prerequisites for sustainable development in the long run and is one of the priority tasks of management.

Key words: profits, profit management, forest enterprise enterprises.

Вахновская Н. А.

К ВОПРОСУ УПРАВЛЕНИЯ ПРИБЫЛЬЮ ПРЕДПРИЯТИЙ ЛЕСОХОЗЯЙСТВЕННОГО КОМПЛЕКСА РЕГИОНА

В публикации подлежат рассмотрению вопросы об особенностях управления прибылью предприятий лесохозяйственного комплекса региона. Приводятся факторы влияния на размер прибыли в контексте повышения эффективности принятия управленческих мероприятий.

Ключевые слова: прибыль, управление прибылью, предприятия лесохозяйственного комплекса.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Домінантою економічного зростання підприємств лісового господарства вважається їх прибуткова діяльність, і саме такі ознаки починає формувати національна економіка України протягом останніх років. Разом з тим, загострюються негативні тенденції прояву прибутковості, особливо в лісовому господарстві, де зростання отриманого прибутку є нижчим, ніж в промисловості; однак на сьогодні спостерігається збільшення обсягів реалізованої продукції. Тому, економічною необхідністю є орієнтація системи управління прибутковістю лісгосподарського підприємства на параметри життєдіяльності та конкурентоспроможності, що дозволить використовувати переваги змін зовнішнього середовища та уникнути втрат економічного потенціалу.

Існує потреба в опрацюванні інноваційних підходів до оцінки прибутковості з урахуванням стратегій розвитку підприємства, типу управління та системи позиціонування на ринку; розробці та впровадженні ефективного механізму управління прибутковістю підприємства, цілеспрямованого не стільки на зростання поточних

прибутків, скільки на формування і використання потенціалу прибутковості, що є визначальним для створення передумов сталого розвитку у довгостроковій перспективі і належить до пріоритетних завдань менеджменту.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Дослідженням сутності, природи виникнення прибутку та параметрів його оцінки присвячені роботи зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів: О. Бланка, А. Дайле, Б. Коласса, Е. Негашева, Д. Хана, Л. Чорної, А. Шеремета; розробки стратегії управління підприємством: І. Ансоффа, М. Войнаренка, І. Ігнатєвої, Ф. Котлера, М. Мартиненка, В. Нижника, М. Портера; оцінки ефективності господарської діяльності за показниками прибутковості: А. Бірмана, К. Друрі, П. Самуельсона, В. Хойсра, П. Хейне. Проблеми фінансового аналізу, прогнозування і планування фінансових результатів розглядаються в роботах багатьох українських вчених, насамперед: К. Ізмайлової, Л. Костирко, В. Мец, Є. Мниха, О. Орлова, Є. Рясних, О. Терещенка та ін. Наукові праці вчених обґрунтовують фундаментальні аспекти системи управління прибутковістю і дозволяють створювати на цих засадах її сучасні методи та інструменти.

Цілі статті: проаналізувати детермінанти впливу на величину та зміну прибутку підприємств лісогосподарського комплексу, а також визначати перспективи їх розвитку в контексті підвищення ефективності прийняття управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. В теорії економіки у різні періоди чи не найбільшої уваги приділялось питанню прибутку. Прибуток та збиток є кінцевим фінансовим результатом роботи підприємства, при цьому, останній є підтвердженням неефективної управлінської політики. Безперечно, в отриманні негативного фінансового результату незацікавлений ніхто, оскільки отримання збитку для господарства означає автоматичне послаблення його конкурентних позицій, зниження платоспроможності, зростання податкового боргу та, зрештою, може призвести до виникнення банкрутства. На рівні держави збитки суб'єктів господарювання позначаються на збільшенні рівня безробіття, зменшення ВВП, від'ємному сальдо у торговельному балансі. У зв'язку із цим

робота будь-якого господарюючого суб'єкта має бути направлена на отримання прибутку, питання дослідження якого є актуальними для кожного суб'єкта господарювання.

Діяльність лісгосподарських підприємств належить до тих видів економічної діяльності, частка яких у структурі економіки України є незначною: вартість виробленої ними продукції у загальній структурі внутрішнього валового продукту країни традиційно становить 0,34–0,46%. Разом з тим, від ефективності її здійснення залежить соціо-еколого-економічний розвиток нашої держави. Так, деревина, що є основним продуктом лісгосподарських підприємств і найбільш поширеним та універсальним матеріалом, має велике значення в економіці країни і суттєво впливає на розвиток багатьох галузей: промисловості, транспорту, будівництва тощо.

Прибуток характеризує економічний ефект, отриманий в результаті діяльності підприємства. Разом з тим на величину прибутку, його динаміку впливають фактори, як залежні, так і не залежні від зусиль підприємства (рис. 1).

Рис. 1. Детермінанти, що впливають на величину та зміну прибутку

Зазначені фактори впливають на прибуток не прямо, а через обсяг реалізованої продукції і собівартість, тому для отримання

кінцевого фінансового результату необхідно зіставити вартість обсягу реалізованого продукту та вартість витрат і ресурсів, що використовуються при його виробництві. Разом з тим, прибуток виконує стимулюючу функцію. Її зміст полягає в тому, що вона одночасно є і фінансовим результатом і основним елементом фінансових ресурсів підприємства.

В результаті проведеного нами дослідження діяльності підприємств лісгосподарського комплексу Волинської області можемо описати перспективи їх розвитку, а також можливі фактори впливу на прибутковість з позиції оцінки внутрішнього і зовнішнього середовища (табл. 1).

Таблиця 1

Оцінка внутрішнього і зовнішнього середовища підприємств лісгосподарського комплексу

ВНУТРІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ	
<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>
<ul style="list-style-type: none"> - використання керівництвом нестандартних методів управління; - ділові стосунки з партнерами на вигідних умовах для обох сторін; - стійкі контакти з споживачами; - стабільно високий рівень конкурентоспроможності продукції 	<ul style="list-style-type: none"> - високі витрати на збут продукції; - частка застарілих видів продукції; - погіршення ефективності роботи через застаріле обладнання; - зниження якості продукції
ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ	
<i>Ринкові можливості</i>	<i>Ринкові загрози</i>
<ul style="list-style-type: none"> - вихід на ринок з новими видами продукції; - задоволення потреб споживачів; - вихід на нові ринки збуту; - впровадження нових схем реалізації продукції; - високі ціни на товари конкурентів 	<ul style="list-style-type: none"> - наявність або поява сильних конкурентів; - постійна зміна потреб споживачів; - податковий тиск; - високий рівень інфляції; - наявність значних перешкод для входження на ринок

Для забезпечення стабільної господарської діяльності окремі підприємства галузі залучали кредитні ресурси на поповнення обігових коштів. Зокрема, це підприємства, підпорядковані Вінницькому, Волинському, Житомирському, Закарпатському, Івано-Франківському, Полтавському, Рівненському, Чернігівському, Тернопі-

льському, Чернівецькому та іншим обласним управлінням. А це, в свою чергу, призводить до зменшення потенційно можливого рівня прибутку.

Таким чином, підприємствам потрібно спрямовувати свою діяльність на усунення слабких сторін за допомогою використання маркетингових можливостей, а для досягнення успіху – необхідно впроваджувати нові технології та виходити на ринок з новими видами продукції, що в майбутньому дасть можливість розширити ринки збуту та стати більш конкурентоздатними не тільки у Волинській області, а й в Україні.

Отже, для забезпечення росту прибутковості необхідно шукати невикористані можливості її збільшення, тобто резерви зростання прибутку. Резерви виявляються на стадіях планування та безпосереднього виробництва і реалізації продукції. Визначення резервів збільшення прибутковості базується на науково обґрунтованій методиці розробки заходів щодо її мобілізації.

Висновки. Проаналізувавши наведені резерви підвищення прибутку, можна зробити висновок, що в залежності від того, у якому стані знаходиться підприємство з точки зору фінансового забезпечення та положення на ринку, та залежно від його намірів щодо змін, потрібно обрати та застосувати правильний набір заходів для підвищення його прибутковості.

1. Баранцева С. М. Управління прибутком підприємства з урахуванням впливу ризиків його діяльності / С. М. Баранцева, С. І. Планида // Зб. темат. наук. пр. «Торгівля і ринок України». – Вип. 31. Т. 1 / Голов. ред. О. О. Шубін. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. – С. 178–183.
2. Бланк И. А. Управление прибылью / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1998. – 544 с.
3. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учебн. курс / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2001. – 528 с.
4. Блонська В. І. Стратегічне управління прибутком підприємства / В. І. Блонська, Н. Я. Нагріна // Зб. наук.-техн. пр. «Науковий вісник національного лісотехнічного університету України». – Вип. 20 (5). – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2010. — С. 145–152.
5. Малюта Л. Стратегічне управління інноваційним розвитком лісопромислового комплексу / Л. Малюта, Ю. Спиридонова // Соціально-економічні проблеми і держава // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/1508/1/1mlyrlk.pdf>